

BILTEN

NEDELJA U SVETU ENERGETIKE

**Regulatori zemalja
Energetske zajednice
učestvuju u radu EU
Agencije ACER**

**Evropska komisija
najavljuje istragu o
zloupotrebi balansnih
mehanizama**

**Šefčović: Dogodine stres-
test evropskog
distribucionog sistema**

PRAVILA

**EU privremeno dogovorio
granicu udela biogoriva u
saobraćaju**

**Nemačka postavila visoke
uslove za proizvodnju
gasa iz škriljaca**

REGULATIVA - POLITIKA

Regulatori zemalja Energetske zajednice učestvuju u radu EU Agencije ACER

BEČ - Regulatorna tela iz zemalja koje nisu članice Evropske unije učestvovala u radu EU Agencije za saradnju energetskih regulatora (ACER), jer je tako nešto previđeno zakonskim odredbama o osnivanju ACER, saopšteno je i razjašnjeno prošlog utorka iz Sekretarijata Energetske zajednice (EnZ). Kako se navodi, nacionalna regulatorna tela zemalja članica EnZ su kroz saradnju sa ACER ovlašćena da nadziru na svojim energetskim tržištima sprovođenje odredbi tzv. Trećeg energetskog paketa, koje realizuje Evropska komisija uz učešće Sekretarijata EnZ. Na inicijativu Sekretarijata, EK i ACER su razjasnili uslove učešća nacionalnih regulatornih agencija u statusu posmatrača u Odboru regulatora ACER. U saopštenju se konstatuje da će to doprineti boljem i efikasnijem institucionalnom povezivanju u sklopu unutrašnjeg tržišta energije u okviru Trećeg energetskog paketa. energy-community.org

Arijas: Pametne mreže od ključnog značaja za formiranje EU tržišta energije

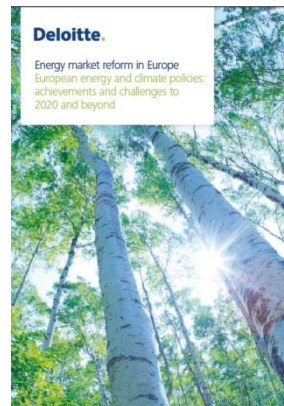
BRISEL - Pametne prenosne mreže, koje uravnotežuju naizmeničnu solarnu i energiju vetra, od ključnog su značaja za planove Evropske unije o formiranju jedinstvenog tržišta energije, rekao je komesar EU za klimatsku politiku i energiju. Migel Arijas Kanjete je na konferenciji o mrežama u Briselu, 1. aprila, naglasio da pametne mreže mogu da smanje potrebe za kapacitetima u infrastrukturi za do 30 odsto. Španski političar je rekao da već nekih 25% električne energije u Evropi dolazi iz obnovljivih izvora, što može da se do 2030. godine uveća na skoro polovinu potreba, ali zahteva više fleksibilnosti od strane prenosnih mreža. Arijas je rekao da će operateri sistema niskog i

srednjeg napona morati da upravljaju sistemima skladištenja i potražnje energije kako bi naveli korisnike da prilagode potrošnju cenama i dostupnosti energije. Upareni sa sistemima pametnih brojala, pametne mreže mogu da pomognu potrošačima da prilagode potrošnju električne energije različitim cenama u toku dana i uštede novac trošenjem struje onda kada su njene cene niske. Arijas Kanjete je rekao da bi odgovarajuća potrošnja mogla da uštedi godišnje Evropskoj uniji oko 100 milijardi evra, ili blizu 200 evra po stanovniku. Regulatorno okruženje u EU mora da obezbedi da energetska efikasnost i reakcija od strane potrošača budu integralni deo tržišta električne energije, konstatovao je komesar. Arijas je rekao da bi EU trebalo da investira nekih 400 milijardi evra do 2020. u modernizaciju prenosnih i distributivnih mreža, što se ne može obezbediti bez učešća privatnih investitora. Reuters

Evropa da preispita svoju energetska politiku – poručuje Deloitte

CIRIH - Globalni konsultant Deloitte konstatuje, na bazi najnovije **studije**, da Evropska unija mora da ponovo izdizajnira svoje tržište energije. U izveštaju, radenom kroz sagledavanje u prvom redu posledica mera u oblasti klimatske politike i podsticanja obnovljivih izvora u sedam ključnih zemalja EU, navodi se i da je postalo jasno da EU politika nije uspevala da reši postojeće neravnoteže na energetskom tržištu Unije u celini. „Osnovno pitanje nije nivo ciljeva energetske politike za budućnost, niti kako će oni biti ostvareni, već da li ih je potrebno toliko,“ objašnjava glavni ekspert elektroenergetskog sektora za Evropu u Deloitte-u Veronik Loran. „Posledice koje vidimo su kompleksne regulative sa ponekad izopačenim rezultatima po cene energije i signalima investitorima i potrošačima,“ navodi Loran.

Evropska komisija najavljuje istragu o zloupotrebi balansnih mehanizama

BRISSEL - Državna regulatorna tela u zemljama Evropske unije će istražiti da li evropske vlade pružaju nezakonite subvencije kompanijama radi zadržavanja proizvodnih elektroenergetskih kapaciteta u rezervi, saopšteno je u sredu iz Brisela. U nekim EU državama koriste se balansni mehanizmi radi finansiranja proizvodnje električne energije koja ne mora da bude troškovno efektivna, ali je potrebna radi garantovanja snabdevanja. Iz Evropske komisije (EK) je rečeno da je takva praksa opravdana samo u slučajevima krajnje nužde. „Balanski mehanizmi mogli bi biti potrebni za garantovanje sigurnosti snabdevanja, ali i mogu uticati na remećenje konkurencije na tržištu što Komisija namerava pažljivo da ispita“, kazala je portparolka izvršnog tela EU Lusija Kaude. Evropski komesar za konkurenciju Margaret Vestager predložiće kolegama iz zemalja članica otvaranje istrage o ovakvoj praksi u narednim mesecima, saopšteno je. **Reuters** podseća da se mnoge elektroenergetske kompanije u Evropi žale da trenutno nije profitabilno održavati najsavremenije elektrane na prirodni gas potrebne za obezbeđenje rezervnog snabdevanja tržišta prilikom prekida rada obnovljivih kapaciteta. Putem balansnih mehanizama, vlade treba da plaćaju kompanijama održavanje takvih elektrana, čak i kada to nije profitabilno.

Šefčovič: Dogodine stres-test evropskog distribucionog elektroenergetskog sistema

BRISSEL - Evropska komisija testiraće iduće godine funkcionisanje sistema distribucije električne energije na nivou Evropske unije, po uzoru na prošlogodišnje provere u gasnom sektoru, najavio je čelnik Komisije nadležan za energetiku. Veliki delovi Turske ostali su prošlog utorka bez struje, a slično se minule nedelje dogodilo i u Holandiji gde je region oko Amsterdama bio bez struje više od pet sati. Iako je distribuciona mreža u EU prilično stara, nestanak struje na širem području je retka pojava. Posljednji put tako nešto dogodilo se 4. decembra 2006. kada je 15 miliona građana Francuske, Nemačke, Holandije, Belgije, Italije, Španije i Portugalije ostalo bez struje zbog ljudske greške. "Voleli bismo da ponovimo pozitivno iskustvo s proverama snabdevanja gasom", kazao je Maroš Šefčovič, potpredsednik Evropske komisije zadužen za projekat evropske energetske unije. On je rekao novinarima da Brisel radi na mogućim modelima provera u sektoru distribucije električne energije. **EurActiv**

Nemačka postavila visoke uslove za proizvodnju gasa iz škriljaca

BERLIN - Vlada Nemačke usvojila je u sredu nacrt zakona koji de facto onemogućava proizvodnju gasa iz škriljaca kontroverznom tehnologijom hidrauličnog drobljenja podzemnih škriljnih formacija. Novi zakon, koji je prosleđen parlamentu na usvajanje, zabranjuje ovaj način proizvodnje gasa u narednih nekoliko godina, a jedino dozvoljava probna bušenja u naučne svrhe i to pod strogim uslovima obezbeđenja od rizika po čovekovu okolinu, odnosno u

prvom redu zagađivanja podezmnih voda hemikalijama koje se koriste radi drobljenja stena i izdvajanja gasa iz škriljaca. Zakon, naime, predviđa odobravanje drobljenja gasnih škriljaca u izuzetnim slučajevima počev od 2019. godine, ali samo tamo gde probna bušenja budu dala uspešne rezultate i po odobrenju specijalnoj komitetu zaduženog za ovu oblast. *Philly.com*

EU postigao privremeni dogovor granice udela biogoriva u saobraćaju - izvori

BRISEL - Evropska unija je postigla 1. aprila privremeni dogovor o uspostavljanju plafona od sedam odsto za udeo biogoriva iz useva u potrošnji u sektoru saobraćaja, prenosi *Reuters* informaciju dobijenu iz zvaničnih izvora u Briselu. Kompromis od prošle srede bi trebalo praktično da obeleži dostizanje finalnog stepenika u izradi novog EU zakona u ovom sektoru. Trenutna legislativa zahteva od EU zemalja da obezbede udeo obnovljivih izvora u potrošnji u saobraćaju od najmanje deset odsto do 2020. Bioetanolaska lobistička organizacija ePure je oprezno pozdravila prošlonedeljni dogovor, uz napomenu da on nije međutim doneo dovoljno podsticaja za razvoj nove generacije biogoriva.

Ministar Jildiz: Turska više ne traži od EU otvaranje poglavlja o energetici

ANKARA - Ministar energije Turske rekao je da je njegova zemlja došla u situaciju da više nema potrebe da traži od Evropske unije otvaranje Poglavlja 15 o energetici, u sklopu maratonskog procesa pristupanja ove države Evropskoj uniji. Taner Jildiz je rekao da je Turska već poodmakla u građenju pozicije gasnog koridora prema Evropi, kao i sa drugim energetske projektima, pa nema nikakve zahteve vezane za otvaranje pregovora sa EU o tom sektoru. „Utoliko pre što je energetska politika Evropske unije u ovom sektoru manje stabilna od Turske“, dodao je ministar. „Turska ima konzistentniju, stabilniju i prilično selektivniju energetske politiku i strategiju“ od EU, rekao je Jildiz u intervjuu koji su novine *Daily Sabah* objavile 4. aprila.

Bugari nemaju para za američki reaktor

SOFIJA - Bugarska je odustala od ugovora potpisanog sa američkom kompanijom Vestinghaus o gradnji reaktora u svojoj jedinoj nuklearnoj centrali. "Ne možemo ratifikovati ugovor koji je vredan četiri milijarde dolara," kazao je premijer Bojko Borisov u parlamentu i dodao da država nije u stanju da na sebe preuzme troškove, prenosi **AFP**. Prema ovom ugovoru, koji je potpisala prethodna vlada, bila je predviđena gradnja "AP-1000" reaktora, snage 1.100 megavata, u nuklearki Kozloduj. Agencija potseća da je sektor proizvodnje električne energije u Bugarskoj pretrpeo veliki udarac kada je zvanična Sofija radi ulaska u EU 2007. godine morala da ugasi u Kozloduju četiri ruska reaktora snage od po 440 MW sa zastarelom tehnologijom. U ovom trenutku u nuklearki rade preostala dva reaktora, čija je snaga 1.000 MW.

Izgradnja gasovoda Grčka-Bugarska mogla bi da počne u martu 2016.

SOFIJA - Izgradnja bugarskog prekograničnog gasovoda prema Grčkoj (IGB gasovod) mogla bi da počne u martu iduće godine, saopšteno je posle sastanka bugarske ministarke energije Temenuške Petkove sa čelnicima grčko-italijanskog konzorcijuma OGI Poseidon koji treba da realizuje taj projekat. Prema rokovima koju su deo hodograma

projekta, gasovod bi trebalo da proradi u 2018. IGB bi Bugarskoj omogućio vezu sa tzv. Južnim evropskim gasnim koridorom kojim treba na tržište EU da stigne direktno gas iz Azerbejdžana. On takođe treba da bude deo tzv. gasovoda Jug-Sever, koji bi išao od Grčke, preko Bugarske do Rumunije. Petkova je kazala da je iz Brisela potvrđeno da će Evropska unija obezbediti potrebna sredstva za izgradnju interkonektora IGB, ali pod uslovom da se dve države pridržavaju utvrđenih rokova. **Novinite**

Iran želi udeo u gasovodu TANAP - kažu iz SOCAR-a

BAKU - Iran je zainteresovan za kupovinu udela u gasovodu TANAP, obelodanio je 4. aprila čelnik azerbejdžanske državne naftno-gasne kompanije SOCAR, Rovnag Abdulajev. On je kazao novinarima da je SOCAR spreman da razmotri ponudu da proda deo svog udela u gasovodu koji čini deo tzv. evropskog Južnog gasnog koridora, ključnog projekta diverzifikacije snabdevanja Evrope gasom mimo Rusije. TANAP se nadovezuje na gasovod koji treba da

ideo od Azerbejdžana do Gruzije, projektovan da trasom od preko 1.800 km ide od granice Turske sa Gruzijom, na istoku, do granice Turske sa Grčkom na zapadu. Odatle bi azerbejdžanski gas preuzeo projektovani gasovod TAP i preko Grčke i Albanije, ispod Jadrana, završio na jugu Italije. Iran je prošle nedelje postigao načelni dogovor sa svetskim silama o ukidanju sankcija toj zemlji, što otvara Iranu mogućnost da osim nafte, obnovi izvoz gasa. Jedina kopnena opcija za zemlju sa drugim po veličini rezervama gasa na svetu, iza ruskih, je preko teritorije Turske, povezivanjem na gasovod TANAP. SOCAR ima udeo od 58% u projektu gasovoda TANAP, dok turski Botaš kontroliše udeo od 30%, a britanski naftni kolos BP preostalih 12%. [trend.az](#)

Gasprom platio partnerima u Južnom toku milijardu dolara za njihove udele

MOSKVA - Gasprom je obelodanio, zajedno sa finansijskim izveštajem za 2014., da je isplatio oko milijardu dolara,

tačnije 56,12 mlrd rubalja, partnerima u napuštenom projektu Južni tok, za njihove udele u kompaniji „South Stream Transport“, koja je trebalo da realizuje ovaj posao. Kako je prenela agencija [Interfax](#), tu sumu podelili su za svoje udele u kompaniji italijanski ENI (20% udela), francuski EDF i nemački Wintershall (po 15%). Gasprom je krajem decembra objavio da je dogovorio taj posao, ali cena nije bila saopštena. U odsustvu pojašnjenja, analitičari pretpostavljaju da će kompanija registrovana u Holandiji, sada u 100-procentnom vlasništvu Gasproma, preuzeti posao gradnje projekta Turkish stream, u načelu dogovorenog gasovoda između Rusije i Turske.

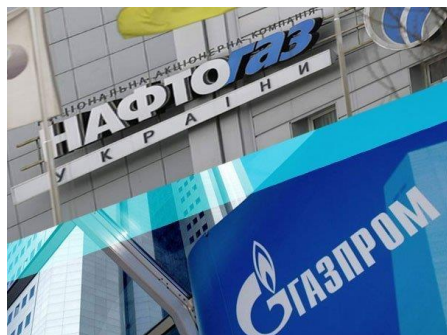
Na leto rekordan izvoz ruskog gasa na zapad Evrope?

OSLO - Izvoz ruskog gasa u Zapadnu Evropu mogao bi na leto dostići rekordan nivo, pokazuju analize sastavljene na osnovu narudžbi kompanija koje žele da iskoriste niske cene tog energenta indeksirane za kretanja cena nafte, javlja u četvrtak **Reuters**. Najveće evropske energetske kompanije su zbog toga odložile za drugi kvartal ove godine kupovine planirane tokom zime, čekajući da gas dodatno pojeftini. Prema podacima Reutersovog finansijskog desktopa **Reuters Eikon**, od 1. januara smanjenje narudžbi gasa iz Rusije smanjeno je za jednu četvrtinu, da bi poraslo od 5. marta na ovamo. Da bi količine uskladištenog gasa u Evropi dostigle potreban nivo uoči naredne zime, kupci bi trebalo da od aprila do septembra uvezu oko 65 milijardi kubika ruskog gasa, navode analitičari agencije. Prevedeno na dnevni nivo, to iznosi oko 350 miliona kubika, 70% iznad proseka od 201 mil.m3/d između oktobra i marta. Reuters navodi da se ovakav trend nikada ranije nije događao u letnjim mesecima, pa postavlja pitanje hoće li Gazprom moći da ispuni želje svojih glavnih klijenata. To bi zahtevalo od Rusije da podigne obim transporta preko Ukrajine na nivo poslednji put zabeležene krajem 2013., pre izbivanja sukoba u toj zemlji. wpcserbia.rs

Ukrajina prihvatila novi sporazum o gasu sa Gazpromom - cena 248\$

MOSKVA, KIJEV - Ukrajina je potpisala novi sporazum o kupovini ruskog gasa u naredna tri meseca po ceni od 248 američkih dolara za kubni metar, saopštilo je u četvrtak ukrajinsko Ministarstvo energetike. Osim cene, sporazumom su produženi svi drugi uslovi tzv. "zimskog paketa" koji je 1. aprila istekao između ukrajinskog Naftogasa i ruskog Gazproma, preneo je **Reuters**. Sporazum predstavlja "pobedu" ekonomskih odnosa između Naftogasa i Gazproma u odnosu na političke, izjavio je ukrajinski ministar energetike Volodimir Demčišin. Prethodno je premijer Rusije Dmitrij Medvedev potpisao u sredu ukaz kojim se Ukrajini produžava popust na gas od 1. aprila do 30. juna za iznos izvozne takse, odnosno do 100 dolara. Ruski predsednik Vladimir Putin podržao je u utorak, uoči isteka ugovora o gasu za zimski period, predlog o produženju važenja niže cene gasa Ukrajini i tokom drugog tromesečja. wpcserbia.rs

NAŠ REGION

Crna Gora uslovia drugom blokom TE Pljevlja produženje saradnje sa A2A

PODGORICA - Vlada Crne Gore i kompanija A2A usaglasile su prošlog utorka privremeni ugovor na period od tri meseca, saopšteno je iz Vlade Crne Gore. "Ukoliko do 30. juna 2015. godine, ne bude pronađeno zajedničko rešenje za izgradnju drugog bloka Termoelektrane Pljevlja, privremeni ugovor će prestati da važi; u tom slučaju će država preuzeti upravljanje nad EPCG-om i nastaviti samostalnu realizaciju izgradnje drugog bloka Termoelektrane Pljevlja bez obzira na poziciju A2A", zaključuje se u saopštenju. Vlada pojašnjava da privremeni ugovor ima za cilj stvaranje okvira za dalje pregovore o zaključenju novog ugovora akcionara EPCG-a kao i obezbeđivanje nesmetanog obavljanja daljih aktivnosti neophodnih za realizaciju izgradnje drugog bloka TE Pljevlja. Tokom trajanja privremenog ugovora A2A nastavlja sa upravljanjem EPCG-om u istom obimu koji mu je bio omogućen kroz EPCG Ugovor", navodi se u saopštenju Vlade. Dodaje se da je izgradnja drugog bloka termoelektrane Pljevlja jasno predviđena kao osnovni postulat privremenog ugovora i kao najznačajniji uslov za nastavak saradnje i daljih pregovora sa A2A.

Vijesti

Dobit Elektroprivrede skoro 35 miliona evra

PODGORICA - Elektroprivreda Crne Gore (EPCG) u prošloj godini ostvarila je neto dobit od 34,77 miliona eVra, što je 38 odsto više nego 2013. Prema podacima iz izveštaja o poslovanju, koji je objavljen na sajtu Montenegroberze, poslovni prihodi preduzeća na kraju decembra su pali 13,8 odsto na 239,62 miliona evra. Poslovni rashodi EPCG pali su deset odsto na 212,09 miliona evra. Od toga se na troškove zarada, naknada i ostalih ličnih rashoda odnosilo 46,43 miliona evra, amortizacije i rezervisanja 38,4 miliona, a materijala 50,53 miliona evra. Ostali poslovni rashodi iznosili su 41,78 miliona evra. Ukupna aktiva preduzeća vredila je na kraju decembra 1,19 milijardi evra, što je 3,9 odsto više na godišnjem nivou. bankar.me